

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ในยุควิถีชีวิตใหม่

A causal factors influencing the happy money of students of Uttaradit
Rajabhat University in new normal

ภาศิริ เขตปิยรัตน์^{1*}, ชิชญา ช่างเรียน²
Pasiri Khetpiyarat^{1*}, Chichaya Changrian²

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

²หลักสูตรเศรษฐศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

¹Master of Business Administration, Faculty of Management Science, Uttaradit Rajabhat University

²Bachelor of Economics Program, Faculty of Management Science, Uttaradit Rajabhat University

Corresponding author's e-mail: pasiri@uru.ac.th^{1}, changrian@uru.ac.th²

Received: May 20, 2025

Revised: June 10, 2025

Accepted: June 12, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขทางการเงินของนักศึกษาและศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ในยุควิถีชีวิตใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 373 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสุขทางการเงินของนักศึกษามากที่สุด คือ ด้านทักษะชีวิต รองลงมา คือ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสุขทางการเงินของนักศึกษามากที่สุด คือ การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตและความสุขทางการเงิน อีกทั้งยังมีอิทธิพลทางอ้อมความสุขทางการเงินผ่านทักษะชีวิต โดยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความสุขทางการเงินของนักศึกษา พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยองค์ประกอบสามารถอธิบาย

ความแปรปรวนของความสุขทางการเงินของนักศึกษาได้ร้อยละ 76 นอกจากนี้ การสร้างความสุขทางการเงินของนักศึกษาควรสร้างหลักสูตรการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือกิจกรรมส่งเสริมการใช้ทักษะชีวิต เพื่อให้นักศึกษาสามารถสร้างความสุขทางการเงินจากการหารายได้และการใช้จ่ายที่เหมาะสม

คำสำคัญ: ความสุขทางการเงิน, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, ทักษะชีวิต

Abstract

This study aimed to investigate the significant level of factors influencing students' financial well-being and to examine the causal factors affecting the financial well-being of students at Uttaradit Rajabhat University during the new normal era. The sample consisted of 373 students currently enrolled at Uttaradit Rajabhat University. A questionnaire was used as the research instrument. Data were analyzed using mean, standard deviation, and structural equation modeling. The findings revealed that the most influential factor on students' financial well-being was life skills, followed by the philosophy of sufficiency economy. The most influential causal factor was living according to the philosophy of sufficiency economy, which had both a direct effect on life skills and financial well-being, and an indirect effect on financial well-being through life skills. The causal relationships among the influencing factors were consistent with empirical data, indicating that the model was well-fitted and statistically sound. The components could explain 76% of the variance in students' financial well-being. Furthermore, to enhance students' financial well-being, it was recommended to develop curricula based on the philosophy of sufficiency economy or promote life skills activities that enable students to achieve financial well-being through appropriate income generation and spending.

Keywords: happy money, sufficiency economy philosophy, life skill

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศส่วนใหญ่รวมถึงประเทศไทยต้องเผชิญกับกระแสนิยมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งภายใต้กระแสทุนนิยม ทำให้สังคมไทยมีพฤติกรรมเลียนแบบการบริโภคตามแนวทางตะวันตก พฤติกรรมการบริโภคมักถูกกระตุ้นด้วยกลยุทธ์ทางการตลาด การสื่อสารที่ประชาชนได้รับส่งผลให้เกิดความต้องการ (want) มากกว่าความจำเป็น (need) ซึ่งนำไปสู่การนิยมสินค้าแบรนด์เนม เช่น กระเป๋า ความจำเป็นของกระเป๋า คือ เพื่อใส่สิ่งของ แต่ความต้องการจากการสื่อสารทางการตลาด ทำให้เห็นว่า กระเป๋าแบรนด์เนมนี้มีความทันสมัย ความสะดวกสบาย ความหรูหรา มีโปรโมชันทางการตลาด อาทิ ส่วนลดทางการค้า การขายสินค้าราคาถูก หรือการผ่อนชำระค่าสินค้าแบบร้อยละศูนย์ จากสาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่มีการใช้จ่ายใช้สอยที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการบริโภคจากความต้องการมากกว่าความจำเป็นในการดำรงชีวิต ทำให้ประชาชนใช้จ่ายผ่านกระบวนการคิดที่ไม่ได้ใช้เหตุผลเพียงพอในการตัดสินใจซื้อ ส่งผลให้หลายคนมีพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ไม่สอดคล้องกับรายได้ที่แท้จริง ก่อให้เกิดการกู้ยืมเงินสำหรับนำมาใช้สอย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง หรือเป็นการยกระดับทางสังคม

เพื่อให้เกิดความทัดเทียมกับผู้อื่น เกิดผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ตรรกพร สุขเกษม และคณะ, 2565)

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น การศึกษาในประเด็นสุขภาพทางการเงินจึงมีความสำคัญกับประชาชนคนไทย ซึ่งประกอบด้วยวัดภู่วิสัย เจตคติต่อการเงิน และการจัดการทางการเงิน (Perry & Morris 2005) ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ชาญณรงค์ ชัยพัฒน์ (2563) กล่าวว่า การใช้จ่ายใช้สอยที่เป็นเหตุให้เกิดการปรับตัวของคนมักเกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาทางการเงิน เพราะคนจะหาช่องทางในการทำใหตนเองมีชีวิตที่สุขสบาย และต้องการให้ตนเองมีความมั่นคงทางการเงินในอนาคต ดังนั้น ทางเลือกที่ดี คือ การออมจะเป็นตัวช่วยให้เกิดการวางแผนทางการเงินที่มั่นคงในอนาคตได้ โดยนภาพร ลิขิตวงศ์ขจร (2550) แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่จะช่วยให้ผู้จัดทำบัญชีครัวเรือนสามารถรู้รายรับรายจ่าย รู้ฐานะทางการเงินของตนเอง และสามารถวางแผนทางการเงินได้ถูกต้องจนสามารถสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ตนเองและครอบครัวได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ วรพรรณ รัตนทรงธรรม (2563) ได้ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของเกษตรกร ผู้ปลูกมะม่วงหินพานต์ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ความสามารถในการวางแผนทางการเงิน และการปรับปรุงพฤติกรรมทางการเงินเป็นผลให้เกิดความอยู่ดีมีสุขทางการเงิน โดยมีข้อเสนอแนะว่า รัฐบาลควรมีการปลูกฝังพฤติกรรมทางการเงินและถ่ายทอดความรู้เชิงเทคนิคเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อเป็นเครื่องมือในการวางแผนและควบคุมค่าใช้จ่าย การบริหารหนี้สิน และการวางแผนการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ จึงจะช่วยให้เกิดความอยู่ดีมีสุขทางการเงินกับทุกคนได้

ประเด็นการศึกษาสุขภาพทางการเงินที่ได้นำมาสู่การมีความสุขทางการเงิน โดยเฉพาะประเทศไทยต้องเผชิญภายใต้ระบบทุนนิยม คือ การบริโภคนิยม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาจเป็นหลักการสำคัญที่ส่งเสริมคุณค่าพื้นฐานของประชาชน เพื่อให้ประชาชนคนไทยมีความสุขทางการเงินที่ดี หรือการมีความสุขทางการเงิน ได้แก่ การมีคุณลักษณะของการกินอยู่อย่างพอดี มีเงินใช้ตามฐานะ ไม่ประมาทใช้ชีวิต ไม่ยึดติดสะสมหนี้ มีเงินออมตามที่กำหนดไว้ และสามารถแบ่งปัน หรือช่วยเหลือผู้อื่นตามความจำเป็น โดยความสุขทางการเงินเกิดจากการเป็นผู้มีความสามารถในการมีทักษะที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงิน โดยอาจจะนอกจากเงินเดือน และมีความสามารถหารายได้เสริม จากความรู้ ทักษะหรือความชอบของตนเอง รู้จักการเก็บออม คือ มีการคิดอย่างเป็นระบบ โดยจะนำเงินรายได้ตั้งลด้วยเงินออมเป็นจำนวนเงินที่สามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้ (อลิศรา ฮั่ววานิช และกฤติยา สุทธิชื่น, 2560) โดยคนที่มีความสุขทางการเงินจะเป็นคนที่นอกจากจะชื่นชอบชีวิตโดยรวมของตนเองแล้ว ยังมีการวางแผนการเงินครบทุกด้านอย่างสมดุลอีกด้วย ซึ่งทุกคนก็สามารถมีความสุขทางการเงินที่ดีหรือมีความสุขทางการเงินได้ด้วยการเริ่มต้นวางแผนทางการเงินให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะการวางแผนทางการเงินและการมีความสุขทางการเงินที่ดี จะทำให้ชีวิตมีอนาคตที่ดีตามไปด้วย (นิภาพันธุ์ พูนเสถียรทรัพย์, 2567)

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ กำหนดให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งความสุข (happy university) จึงได้ดำเนินการวัดบุคลากรและนักศึกษา เพื่อทราบสถานะเบื้องต้นของการสนับสนุนให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งความสุขด้วยเครื่องมือ “Happinometer” ในการสำรวจข้อมูลระหว่างวันที่ 19 พฤษภาคม – 17 สิงหาคม 2567 ผลการศึกษพบว่า นักศึกษามีสุขภาพความสุขอยู่ในระดับมากที่สุดในด้านน้ำใจดีและจิตวิญญาณดี ระดับมาก คือ ด้านการใฝ่รู้ดีและมีความผูกพันดี แต่ยังไม่พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ คือ สุขภาพด้านการเงิน ส่งผลทำให้นักศึกษามีความเครียด และไม่มีความสุข เนื่องจากสุขภาพด้านการเงินไม่ดี คือ มีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นระดับความสุขของนักศึกษาบางส่วนว่าไม่มีความสุข ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนหรือสุขภาพจิต (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2566) ซึ่งจากสาเหตุนี้ จึงถือเป็นปัจจัยที่จำเป็นและเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขต่อไป

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้คณะผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ในยุควิถีชีวิตใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความสุขทางการเงินแก่นักศึกษามหาวิทยาลัย และเพื่อช่วยให้เกิดแนวในการใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ในยุควิถีชีวิตใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ในยุควิถีชีวิตใหม่

การทบทวนวรรณกรรม

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy philosophy)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถือเป็นปรัชญาการดำเนินชีวิตประกอบด้วย ความมีเหตุผล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และมี 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2567) ที่ใช้สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตของคนไทยอยู่ในยุคกระแสสังคมบริโภคนิยม ซึ่งเป็นลักษณะที่ผู้คนให้คุณค่าและความสำคัญกับสิ่งของเงินทองและความหรูหรา ทำให้เกิดการใช้จ่ายที่เกินความจำเป็นและเกินกำลัง ส่งผลทำให้มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตหรือการเพิ่มทักษะชีวิตแก่คนไทย เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ รวมถึงการสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการปรับเปลี่ยนวิถีการคิด การใช้ชีวิตด้วยทัศนคติและกระบวนการทำงานที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะเอื้อต่อการปรับเปลี่ยนคน งานและองค์การเพื่อมุ่งสู่ประสิทธิภาพและคุณภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567) จึงทำให้มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาทักษะชีวิตในแต่ละสาขาอาชีพ และแต่ละช่วงอายุ รวมถึงการพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษาผ่านการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมที่สอดแทรกหลักเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้ โดยนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน (พระศรีรัตน ศิริรัตน (ศรีสง่า), 2560) ผ่านกระบวนการพัฒนาทักษะชีวิตใน 4 ด้าน ประกอบด้วย การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น นอกจากนี้ กันยสินี ปัญญาอภิวัง และนรินทร์ สังข์รักษา (2558) ได้กล่าวถึงทักษะชีวิต เพื่อการจัดการตนเองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาประกอบด้วย ทักษะด้านการคิด ทักษะด้านเจตคติ และทักษะด้านการกระทำ ซึ่งทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต คือ เป็นผู้ที่มีความใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ เพื่อให้ตนสามารถก้าวทันโลกปัจจุบันได้ สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผลบนความรู้คุณค่าคุณธรรมที่ดีงาม รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ครอบครัว ด้วยการพูดคุยสื่อสาร และในมุมมองของ McGuire & Priestley (1981) มองทักษะชีวิตเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการดำรงชีวิตของประชาชนที่สามารถพึ่งพาตนเอง มีทักษะในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสนับสนุนให้การดำเนินชีวิตเป็นไปด้วยดีแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การตระหนักรู้ในตนเอง คือ การรับรู้ในข้อจำกัดและข้อดีข้อเสียของตนเอง สามารถสร้างแรงจูงใจ ความพึงพอใจและเป้าหมายในชีวิตของตนเอง ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ คือ สามารถแสดงออกต่อบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสมด้วยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และด้านการแก้ไขปัญหา เพื่อหาทางออกให้ตนเองไม่เดือดร้อน หรือทุกข์ใจด้วยการหาทางเลือกที่เหมาะสม ในแนวคิดตัวชี้วัดทักษะชีวิตของพัชรินยา สูงขาว และคณะ (2565) ระบุว่า ในยุคที่สภาวะแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนจำเป็นต้องมีเกราะป้องกัน

หรือทักษะในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นทักษะด้านการประกอบอาชีพ ทักษะด้านการดำเนินงานกลุ่มและการเชื่อมโยงเครือข่าย และทักษะด้านการเรียนรู้ อีกทั้งรณนปวีร์ อินคำ และธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน (2556) มีแนวคิดว่าการที่คนมีทักษะชีวิตภายใต้การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขของประชาชนและความสุขทางการเงิน

H1: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต (life skill)

จากผลการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต ได้มีผลกระทบต่องานทักษะในการใช้ชีวิตของประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในด้านการเงินที่จะทำให้เกิดความรู้สึกสบายใจและไม่สบายใจทางการเงิน ทั้งนี้หากมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้โอกาสที่ประชาชนจะสามารถสร้างความสุขในชีวิต และความเป็นอยู่แบบอยู่ดีกินดีย่อมเพิ่มมากขึ้น โดยสิริชัย ดีเลิศ และศิริรัตน์ สีดา (2561) ได้กล่าวว่า การวางแผนทางการเงินเป็นปัจจัยอันดับต้น ๆ ในการดำรงชีวิตของคนทั่วไป เพราะความสุขของคนมีความสอดคล้องและควบคู่ไปกับความพอเพียง ซึ่งหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะช่วยในการชี้แนวทางความเป็นอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับผ่านหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีการคุ้มกันที่ดี ซึ่งต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจอย่างพอเหมาะพอดีและมีคุณธรรม โดย McGuire & Priestley (1981) มีมุมมองเกี่ยวกับทักษะชีวิตว่า เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการดำรงชีวิตของประชาชนสามารถพึ่งตนเอง ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยเสริมสร้างการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ ได้ ประกอบด้วย ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง หมายถึง การที่ประชาชนสามารถรับรู้เกี่ยวกับข้อจำกัดและข้อดีของตนเอง เข้าใจแรงจูงใจ ความปรารถนา ความพึงพอใจ และเป้าหมายในชีวิตของตนเองได้ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การที่ประชาชนสามารถแสดงออกต่อบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รับรู้อารมณ์ ความรู้สึกและความต้องการของบุคคลอื่น ตลอดจนสามารถอดทนต่อความกดดันจากบุคคลในสังคมได้ และด้านการแก้ไขปัญหา หมายถึง การที่ประชาชนสามารถหาทางออกกับสิ่งที่ทำให้เกิดความเดือดร้อน ไม่สบายใจ และทุกข์ใจ โดยค้นหาข้อมูล สาเหตุและทางเลือกที่เหมาะสม มีหลักในการตัดสินใจ มีการวางแผน เพื่อให้เผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หากประชาชนสามารถดำรงชีวิตโดยน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในชีวิตประจำวัน ผนวกกับการมีทักษะชีวิตที่ดีก็จะส่งผลให้คนนั้นสามารถมีความสุขทั้งด้านสติปัญญาและความสุขทางการเงิน นอกจากนี้ หทัยรัตน์ ควรฐิติ และคณะ (2565) กล่าวถึงบุคคลที่ต้องการสร้างความสุขทางการเงินตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่า จะต้องดำเนินการประเมินสถานะทางการเงินตามหลักความพอประมาณด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงินส่วนบุคคลตามหลักความมีเหตุผล ด้านการติดตามและปรับปรุงแผนการวางแผนการเงินตามหลักความรู้และคุณธรรม และด้านการปฏิบัติตามแผนทางการเงินตามหลักการสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงิน ซึ่งแนวทางการประเมินสถานะทางการเงินจะช่วยให้ผู้ที่ประเมินตนเองสามารถนำไปวางแผนทางการเงิน เพื่ออนาคตทางการเงินที่ดี เพื่อความสุขในการดำรงชีวิตได้

H2: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อความสุขทางการเงิน

ความสุขทางการเงิน (happy money)

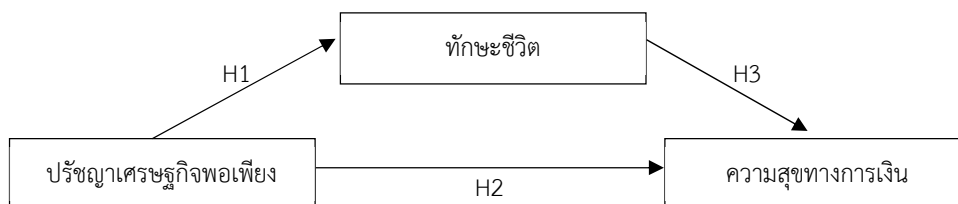
การมีชีวิตที่มีความสุขและมีความสุขสบาย ต้องทำให้ตนเองมีหลักประกันทางการเงินที่ดีในอนาคต โดยธัญวลัย โสดาทิพย์พรชัย และณัฐพลติ ฮันตระกูล (ม.ป.ป.) กล่าวถึงการวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เป็นลักษณะของการจัดทำแผนทางการเงินส่วนบุคคล โดยผ่านการวางแผนผ่านบริการที่ปรึกษาด้านวางแผนทางการเงินขององค์กรต่าง ๆ เช่น ธนาคาร หรือบริษัทประกัน โดยที่คนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งก่อนและหลังเกษียณ ซึ่งเป็นการวางแผนการเงินส่วนบุคคลระยะยาว

(ระยะเวลามากกว่า 5 ปี) เพื่อสร้างความมั่งคั่งหรืออิสรภาพทางการเงินตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ตนเองมีความสุขทางการเงินในอนาคต การวางแผนทางการเงิน ได้แก่ ช่องทางในการจัดทำแผนทางการเงิน วัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงิน กรอบระยะเวลาที่กำหนดในการวางแผนทางการเงิน รูปแบบในการวางแผนทางการเงินและบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงิน สอดคล้องกับ Altfest (2007) ได้กล่าวเกี่ยวกับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลว่า เป็นกระบวนการในการบริหารการเงินของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อให้ตนสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ได้กำหนดไว้ ภายใต้การออกแบบทางการเงินที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล อีกทั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (2559) ได้กล่าวว่า ความสุขทางการเงิน คือ การที่สามารถจัดการรายรับรายจ่ายของตนเองได้ คือ มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สามารถบริหารจัดการการเงินอย่างเหมาะสม การรู้จักการออม การลงทุน เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินทรัพย์ทางการเงินให้งอกเงย และปลอดจากการเป็นหนี้ ในมุมมองของ วรพรรณ รัตนทรงธรรม และคณะ (2563) มีความเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือความสุขทางการเงินส่วนบุคคลว่า เกิดจากการมีทักษะชีวิตที่ดีด้านการเงิน และควรมีความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินจะส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจทางการเงิน เมื่อบุคคลเหล่านั้นมีความรู้พื้นฐานทางการเงิน มีความเข้าใจหลักการวิเคราะห์ทางการเงินที่ถูกต้องและมีทัศนคติที่ดี ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมทางการเงิน การออมและลงทุน การจัดการหนี้สินส่วนบุคคลได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจในสถานะทางการเงินของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งส่งผลต่อการมีความสุขทางการเงินต่อไป

H3: ทักษะชีวิตที่ส่งผลต่อความสุขทางการเงิน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวคิดและทฤษฎี เพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ทั้งนี้กรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวคิดของมูลนิธิชัยพัฒนา (2567) ทักษะชีวิต ตามแนวคิดของ McGuire & Priestley (1981) และความสุขทางการเงิน ตามแนวคิดของธัญวลัย โสดาทิพย์พรชัย และณัฐฉิ อันตระกูล (2563) และวรพรรณ รัตนทรงธรรม และคณะ (2563)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ประกอบด้วยนักศึกษา จำนวน 5,658 คน (กองบริการการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 373 คน (Yamane, 1973) เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยหลักการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การศึกษางานวิจัยที่เหมาะสมกับเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว คือ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี Maximum Likelihoods ตามข้อเสนอของ Hair et al. (2010) โดยควรกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งงานวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 9 ตัวแปร ขนาดตัวอย่างที่มีความเหมาะสมและเพียงพอจึงควร มีอย่างน้อย $9 \times 20 = 180$ ซึ่งผลจากการคำนวณดังกล่าวเป็นจำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือทางเทคนิคสถิติ SEM ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงกำหนดขนาดตัวอย่าง จำนวน 373 ตัวอย่าง โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างการสุ่มแบบหลายขั้น (multistage sampling) โดยสุ่มเลือกคณะจากทั้งหมด 7 คณะ จากนั้นสุ่มตามสัดส่วนของนักศึกษาในแต่ละคณะด้วยการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 16 ข้อ ทักษะชีวิต จำนวน 9 ข้อ และความสุขทางการเงิน จำนวน 9 ข้อ รวมทั้งสิ้น 42 ข้อ โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยเทคนิค IOC จากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน แล้วจึงนำไปทดลองใช้และหาค่าจำแนกมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 (Nunnally & Bersstein, 1994) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นของการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเท่ากับ 0.906 ทักษะชีวิตเท่ากับ 0.860 ความสุขทางการเงินเท่ากับ 0.841 ภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.940

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง รวมถึงให้ผู้ช่วยนักวิจัยแจกแบบสอบถาม และการแจกแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน google form ช่วงเดือนมิถุนายน - สิงหาคม พ.ศ. 2567

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณประกอบด้วยการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างเชิงสาเหตุด้วยเครื่องมือทางเทคนิคสถิติการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับความสำคัญของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ในยุควิถีชีวิตใหม่

ระดับความสำคัญของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ในยุควิถีชีวิตใหม่ พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านทักษะชีวิต ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.58) และด้านความสุขทางการเงิน ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ในยุควิถีชีวิตใหม่

ตารางที่ 1 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบ Factor loading, CR, AVE

ปัจจัย	Loading	CR	AVE
การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (K1)			
ความพอประมาณ (SS1)	0.77**	0.88	0.59
ความมีเหตุผล (SS2)	0.66**		
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว (SS3)	0.82**		
เงื่อนไขความรู้ (SS4)	0.82**		
เงื่อนไขคุณธรรม (SS5)	0.78**		
ทักษะชีวิต (E1)			
ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ (HF1)	0.74**	0.80	0.58
ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง (HF2)	0.76**		
ด้านการแก้ไขปัญหา (HF3)	0.79**		
ความสุขทางการเงิน (E2)			
สภาพคล่องในการใช้จ่ายเงิน (SK1)	0.71**	0.81	0.59
ความมั่นคงทางการเงิน (SK2)	0.79**		
ความสุขในการใช้ชีวิต (SK3)	0.81**		

ตารางที่ 1 พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบของตัวชี้วัดที่ใช้วัดตัวแปรแฝง มีค่าสูงเกินกว่า 0.50 ทุกค่า จึงถือเป็นมาตรวัดที่มีความเที่ยงตรงระดับดี โดยน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าต่ำที่สุดเท่ากับ 0.66 และมีค่าสูงสุดสุด เท่ากับ 0.82 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกรายการ แสดงว่า มีความเที่ยงตรงเชิงสอดคล้อง (convergent validity) และพบว่า มาตรวัดทุกตัวแปรแฝงให้ค่าความเชื่อถือได้ สูงเกินกว่า 0.60 ทุกตัว โดยตัวแปรแฝงมีค่า CR ระหว่าง 0.80 – 0.88 แสดงว่า มาตรวัดมีความคงเส้นคงวาสูง และพบว่า Average Variance Extracted (AVE) มีค่าระหว่าง 0.58 - 0.59 แสดงให้เห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้วตัวแปรแฝงสามารถสะท้อนอิทธิพลจนสามารถเห็นได้จากตัวชี้วัด สรุปได้ว่า มาตรวัดของทุกตัวแปรมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (discriminant validity) ทั้งนี้การหาค่า CR ควรมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Hair et al., 2010) และ ค่า AVE ควรมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (Barclay et al., 1995) ดังนั้น ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการวัดมีความสอดคล้องในระดับพอเพียง และเป็นไปตามเกณฑ์

ตารางที่ 2 เมทริกซ์สหสัมพันธ์

Latent Variables	Latent Variables		
	ความสุขทางการเงิน	การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ทักษะชีวิต
ความสุขทางการเงิน	1.00		
การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	0.67**	1.00	
ทักษะชีวิต	0.59**	0.72**	1.00

ตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาเมทริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.59 – 0.72 ทั้งนี้ตัวแปรแต่ละตัวไม่มีความสัมพันธ์กันสูง และมีค่าสหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.90 (Hair et al., 2010) ดังนั้น จึงไม่ใช่ตัวแปรเดียวกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ในยุควิถีชีวิตใหม่

ปัจจัยผล	R ²	ปัจจัยสาเหตุ					
		ทักษะชีวิต			ความสุขทางการเงิน		
		0.65			0.76		
	อิทธิพล	DE	IE	TE	DE	IE	TE
การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	Gamma	0.81**	0.00	0.81**	0.87**	0.11**	0.98**
	SE	0.06		0.06	0.07	0.07	0.14
	t	(12.78)		(12.78)	(12.76)	(1.50)	(14.26)
ทักษะชีวิต	Gamma	N/A	N/A	N/A	0.13**	0.00	0.13**
	SE				0.00		0.00
	t				(1.49)		(1.49)

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

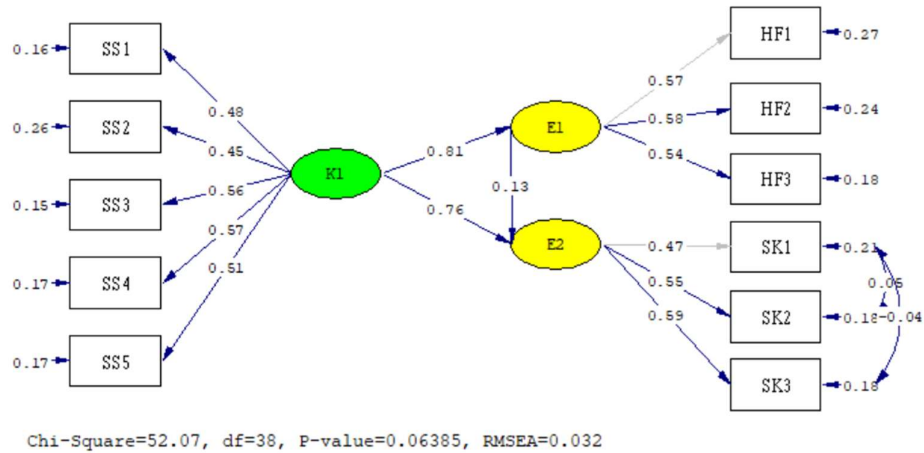
จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และทักษะชีวิตที่มีอิทธิพลต่อความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ในยุควิถีชีวิตใหม่ พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มากที่สุด คือ การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (0.81) รองลงมาคือ ทักษะชีวิต (0.13) นอกจากนี้ การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านทักษะชีวิต มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.11

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจาก ค่าไคสแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 52.07 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 38 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.064 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.014 และค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่กำลังสอง (RMSEA) เท่ากับ 0.032 โดยค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) เท่ากับ 1.37 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2

เมื่อพิจารณาตัวแปรผลความสุขทางการเงิน (E2) เป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (K1) และทักษะชีวิต (E1) ส่วนอิทธิพลทางอ้อม คือ การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (K1) โดยผ่านตัวแปรทักษะชีวิต (E1)

การวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมขององค์ ประกอบภายในโมเดล สามารถอธิบายดังตารางที่ 3 พบว่า การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิต และความสุขทางการเงินที่ระดับ 0.81 และ 0.13 ตามลำดับ อีกทั้งการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญต่อความสุขทางการเงินในระดับ 0.11 ซึ่งทั้งหมดเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²)

ของสมการโครงสร้างตัวแปรแฝงภายใน พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.76 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสุขทางการเงิน ได้ร้อยละ 76 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ตารางที่ 4 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสุขทางการเงิน

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรสังเกตได้	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม
การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- ความพอประมาณ - ความมีเหตุผล - การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว - เงื่อนไขความรู้ - เงื่อนไขคุณธรรม	/	ผ่านทักษะการใช้ชีวิต
ด้านทักษะการใช้ชีวิต	- ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ - ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง - ด้านการแก้ไขปัญหา	/	

การอภิปรายผล

อิทธิพลของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการใช้ชีวิตที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความสุขทางการเงินของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ และในส่วนของ การวิเคราะห์อิทธิพลความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ได้จากการตั้งสมมติฐานและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับความสำคัญของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความสุขทางการเงินของนักศึกษา

การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เงื่อนไขคุณธรรม รองลงมา คือ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความมีเหตุผล

สอดคล้องกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2567) กล่าวว่า การใช้ชีวิตที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะเอื้อต่อการปรับเปลี่ยนคนงานและองค์กร เพื่อมุ่งสู่การมองโลกในแง่ดี มีเหตุผล และสามารถพึ่งพาตนเองได้

ทักษะการใช้ชีวิต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ รองลงมา คือ ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับ หทัยรัตน์ ควรรู้ดี และคณะ (2565) ได้กล่าวเกี่ยวกับการมีทักษะการใช้ชีวิตที่ดี จะสามารถสร้างความสุขให้กับตนเอง และคนรอบข้าง รวมถึงความสามารถด้านการวางแผนทางการเงินใช้จ่ายใช้สอยที่ดีย่อมมีความสุขทางการเงิน

ความสุขทางการเงิน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความสุขในการใช้ชีวิต รองลงมา คือ สภาพคล่องในการใช้จ่ายเงิน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความมั่นคงทางการเงิน สอดคล้องกับ Altfest (2007) กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ได้กำหนดไว้ ภายใต้การออกแบบทางการเงินที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล จำเป็นต้องมองอย่างครอบคลุมและรอบด้าน เนื่องจากหากสามารถมีความมั่นคงทางการเงิน จะทำให้การใช้ชีวิตเป็นไปอย่างราบรื่น ดังนั้น ต้องพยายามรักษาสภาพคล่องทางการเงินให้ได้เพื่อการสร้างสุขทางการเงินที่ดี

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความสุขทางการเงินของนักศึกษา

ผลการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้านการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะการใช้ชีวิต มีอิทธิพลต่อการสร้างความสุขทางการเงินของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผลการศึกษาพบว่า การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะการใช้ชีวิต มากที่สุด รองลงมา คือ การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขทางการเงิน อีกทั้งการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการสร้างความสุขทางการเงิน โดยผ่านตัวแปรชั้นกลาง คือ ทักษะการใช้ชีวิต สามารถสรุปรายละเอียด ดังนี้

การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงต่อทักษะการใช้ชีวิต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.81 สอดคล้องกับมูลนิธิชัยพัฒนา (2567) กล่าวว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถือเป็นปรัชญาการดำเนินชีวิตที่จะช่วยให้คนปรับเปลี่ยนวิธีคิดด้วยการใช้ชีวิตภายใต้ความพอเพียงที่จะส่งผลต่อการสร้างสุขทางการเงินของแต่ละคนประกอบด้วย ความมีเหตุผล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และมี 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม อีกทั้ง McGuire & Priestley (1981) มองทักษะชีวิต เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการดำรงชีวิตของประชาชนที่สามารถพึ่งพาตนเอง มีทักษะในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสนับสนุนให้การดำเนินชีวิตเป็นไปด้วยดีแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ และด้านการแก้ไขปัญหา เพื่อหาทางออกให้ตนเองไม่เดือดร้อน หรือทุกข์ใจด้วยการหาทางเลือกที่เหมาะสม โดยฟาวริญา สูงขาว และคณะ (2565) กล่าวว่า ในยุคที่สภาวะแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนจำเป็นต้องมีเกราะป้องกันหรือทักษะในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นทักษะด้านการประกอบอาชีพ หรือทักษะด้านการเรียนรู้ นั่นคือ การดำรงชีวิตภายใต้การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันย่อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขของประชาชนและมีความสุขทางการเงินอีกด้วย ดังนั้น ความสัมพันธ์ของการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะช่วยให้ทุกคนสามารถนำไปใช้เป็นหลักในการดำรงชีวิต ทำให้รู้จักประมาณตนเอง มีเหตุผล มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และสามารถสร้างความสุขให้กับตนเอง และเมื่อมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องก็จะทำให้เกิดการมีทักษะชีวิตที่ดีที่สามารถอยู่ดีมีสุข

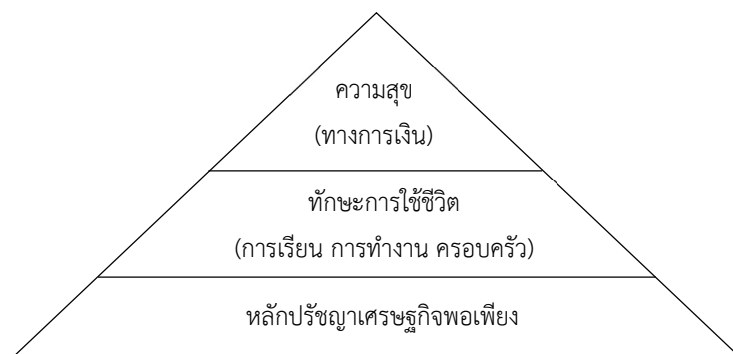
การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงต่อความสุขทางการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.76 จากผลการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตได้มีผลกระทบต่อกิจกรรมในการใช้ชีวิตของประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในด้านการเงินที่จะทำให้เกิดความรู้สึกสบายใจและไม่สบายใจทางการเงิน ทั้งนี้ หากมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้โอกาสที่ประชาชนจะสามารถสร้างความสุขในชีวิตและความเป็นอยู่

แบบอยู่ดีกินดีย่อมเพิ่มมากขึ้น โดยสิริชัย ดีเลิศ และศิริรัตน์ สีดา (2561) ได้กล่าวว่า การวางแผนทางการเงินเป็นปัจจัยอันดับต้น ๆ ในการดำรงชีวิตของคนทั่วไป เพราะความสุขของคนมีความสอดคล้องและควบคู่ไปกับความพอเพียง ซึ่งหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะช่วยในการชี้แนวทางความเป็นอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับผ่านหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจอย่างพอเหมาะพอดีและมีคุณธรรม ดังนั้น การสร้างความสุขทางการเงินของนักศึกษามหาวิทยาลัย ควรสร้างหลักสูตรการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือกิจกรรมส่งเสริมการใช้ทักษะชีวิต เพื่อให้นักศึกษาสามารถสร้างความสุขทางการเงินจากการหารายได้และการใช้จ่ายที่เหมาะสม ด้วยการให้นักศึกษาสามารถประกอบอาชีพชอบ และสามารถสร้างความสุขจากรายได้อย่างเหมาะสมให้กับตนเองและครอบครัว

ทักษะการใช้ชีวิต เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงต่อความสุขทางการเงิน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.13 สอดคล้องกับ Alttest (2007) ได้กล่าวเกี่ยวกับทักษะการใช้ชีวิตด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคลว่า เป็นกระบวนการในการบริหารการเงินของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อให้ตนสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ได้กำหนดไว้ ภายใต้การออกแบบทางการเงินที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล อีกทั้งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (2559) ได้กล่าวว่า ความสุขทางการเงิน คือ การที่สามารถจัดการรายรับรายจ่ายของตนเองได้ คือ มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สามารถบริหารจัดการการเงินอย่างเหมาะสม การรู้จักการออม การลงทุน เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินทรัพย์ทางการเงินให้คงอยู่ และปลอดจากการเป็นหนี้ เนื่องจากแต่ละบุคคลต้องมีความมั่นใจในตนเองว่าจะประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียน หรือการประกอบอาชีพ และต้องฝึกวิธีการคิดว่าตนต้องเป็นที่พึ่งพาแก่ตนเองและผู้อื่นได้ ทั้งนี้การมีทักษะชีวิตที่ดีจะช่วยให้เป็นที่ดี คิดดี ทำดี และมีความสุขในทุก ๆ ด้านของชีวิต

องค์ความรู้ใหม่

ผลจากการวิจัยพบว่า ความสุขทางการเงิน สามารถเกิดขึ้นได้จากการมีความสุขในการใช้ชีวิตไม่จำเป็นการเรียน ครอบครัว หรือการทำงาน หรือความสุขเกิดจากการที่คนมีความมั่นคงทางการเงิน สามารถนำเงินไปใช้จ่ายใช้สอยได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นผลมาจากการมีทักษะชีวิตที่ดีที่สามารถตระหนักรู้ในตนเองว่า อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ เพื่อให้ตนเองเกิดความสบายใจและมีความสุข อีกทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนรอบข้างก็จะช่วยให้เกิดความสุขได้ ดังนั้น การสร้างสุขทางการเงินส่วนบุคคลด้วยวิธีง่าย ๆ ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัย นำเสนอดังภาพที่ 2 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะชีวิต และความสุขทางการเงิน

ภาพที่ 2 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะชีวิต และความสุขทางการเงิน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากผลการศึกษาพบว่า การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสุขทางการเงิน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมให้เกิดการสร้างหลักสูตรการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีและการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนหรือผู้ที่สนใจศึกษา อีกทั้งการสร้างหลักสูตรระยะสั้น หรือการฝึกอบรม โดยเน้นการใช้ชีวิตบนพื้นฐานความเป็นจริงจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างรายได้และการวางแผนทางการเงินเพื่อให้รู้ถึงสถานะทางการเงินที่แท้จริง

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงการพัฒนาทักษะชีวิต จากผลการวิจัยพบว่า การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อการมีทักษะการใช้ชีวิตมากที่สุด ดังนั้น เพื่อให้แต่ละคนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข จึงควรนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต ควบคู่กับการมีทักษะการใช้ชีวิต ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์ การตระหนักรู้ในตนเอง และมีมุมมองในการแก้ไขปัญหา หรือหาทางออกที่ดีให้กับตนเอง จึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างทักษะชีวิตที่เข้มแข็งด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง รู้จักให้ความช่วยเหลือและรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ซึ่งหากเจอปัญหาหนักต้องรู้จักเข้าพบหรือปรึกษาหารือกับคนที่ไว้วางใจจะสามารถหาทางออกที่ดีร่วมกัน นอกจากนี้ การใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อความสุขทางการเงิน ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นเงินสำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน เงินออม หรือเงินฉุกเฉิน ทั้งนี้ควรต้องวางแผนทางการเงินด้วยตนเอง หรือการลงทุนในสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เมื่อมีความจำเป็นและยังสามารถมีเงินสำหรับใช้จ่ายอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดความสุขในชีวิตได้อีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพียงหนึ่งแห่ง และมีข้อจำกัด คือ การใช้แบบสอบถามที่ขึ้นอยู่กับกระเมินตนเอง ดังนั้น การวิจัยในอนาคต ควรมีการศึกษาข้อมูลนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศไทย หรือแบ่งตามภูมิภาค เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบความสุขทางการเงินเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อีกทั้งสามารถเพิ่มเติมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกสำหรับประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับความสุขทางการเงินได้

เอกสารอ้างอิง

- กองบริการการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. (2567). *งานหลักสูตรและแผนการเรียน*. สืบค้น 25 มิถุนายน 2567 จาก <https://academic.uru.ac.th/NameGroup/>.
- กันยสินี ปัญญาอภิวังค์ และนรินทร์ สังข์รักษา. (2558). ทักษะชีวิตเพื่อการจัดการตนเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปกร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 8(1), 138-152.
- ชาญณรงค์ ชัยพัฒน์. (2563). *ความยั่งยืนทางการเงินส่วนบุคคลและพฤติกรรมกรรมการออมการลงทุนเพื่อวัยเกษียณ*. ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ตรรกพร สุขเกษม, จิรัฐิฐ เพ็งแดง, มานพ เกตุเมฆ และฤทธิรงค์ เกาภูริระ. (2565). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขทางการเงินกับรูปแบบการออมของพนักงานก่อนวัยเกษียณ. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 17(2), 88-101.

- ธัญวลัย โสดาทิพย์พรชัย และณัฐวุฒิ อันตระกูล. (ม.ป.ป.). การวางแผนทางการเงินที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนชุมชนตลาดน้อย กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้น 25 มิถุนายน 2567 จาก http://www.mba-fin-abstract.ru.ac.th/AbstractPdf/2563-1-2_1632628057.pdf
- นภาพร ลิขิตวงศ์จร. (2550). บัญชีครัวเรือน: เครื่องมือสู่เศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารศูนย์บริการวิชาการมหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 15(3), 25-29.
- นิภาพันท์ พูนเสถียรทรัพย์. (2567). ตัวชี้วัดความสุขทางการเงินของมนุษย์เงินเดือน. สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/salary-man/financial-index.html>.
- พระศรีรัตน ศิริรัตน์ (ศรีสง่า). (2560). การพัฒนาทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาอาชีวศึกษา. *ดุชนิพนธ์พุทธศาสนดุชนิต* สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ฟ้าวรินยา สูงขาว, สินีสุข คุรุเมือง แสนเสริม, บำเพ็ญ เขียวหวาน และสุรพล เศรษฐบุตร. (2565). การศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดทักษะชีวิตและความสุขในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิจัยและส่งเสริมการเกษตร*, 39(2), 180-196.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. (2566). รายงานผลการสำรวจสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Health & Wellness) ปี 2566. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2567). จุดเริ่มต้นแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้น 25 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html>.
- รมนปวีร์ อินคำ และธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2556). ทักษะชีวิต ทักษะสังคม การดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความสุขของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเลย. *วารสารพัฒนาสังคม*, 15(1), 1-27.
- วรพรรณ รัตนทรงธรรม, เฉวียง วงศ์จินดา และวิศรา ดวงตาน้อย. (2563). โมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของเกษตรกร ผู้ปลูกมะม่วงในจังหวัดอุดรดิตถ์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกาญจนบุรี*, 9(2), 217 -229.
- สิริชัย ดีเลิศ และศิริรัตน์ สีดา. (2561). กระบวนการส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของหมู่บ้านเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ จ.เพชรบุรี. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(1), 2425-2436.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2559). *สร้างสุขการเงินให้มนุษย์เงินเดือน*. สืบค้น 25 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.thaihealth.or.th/สร้างสุขการเงิน-ให้มนุษย์/>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570*. สืบค้น 25 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.nesdc.go.th/the-national-economic-and-social-development-plan/the-thirteenth-plan-2023-2027/>.
- หทัยรัตน์ ครัวรัตน์, มาลีณี ศรีโมตรี และอรรณพ ตามสีวัน. (2565). การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 9(1), 107-112.
- อลิศรา อ้วนนิช และกฤติยา สุทธิชื่น. (2560). *คู่มือ Happy Money Guide ตอน เคล็ดลับสร้างสุขทางการเงิน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. สืบค้น 25 มิถุนายน 2567 จาก https://media.setinvestnow.com/setinvestnow/Documents/2020/Nov/11_happy-money-guide-financial-wellbeing.pdf.

- Altfest, L. J. (2007). *Personal Financial Planning* (2nd ed.). Boston: McGraw-Hill/Irwin.
- Barclay, D., Higgins, C. & Thompson, R. (1995). The partial least squares (PLS) approach to causal modeling: Personal computer adoption and use as an illustration. *Technology studies*, 2(2), 285-309.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Test* (5th ed.). Harper & Row.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective* (7th ed.). New Jersey: Pearson Education Inc.
- McGuire, J. & Priestley, P. (1981). *Life after school: A social skills curriculum. Skill Curriculum*. Pergamon Press.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory* (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Perry, V. G., & Morris, M. D. (2005). Who Is in control? The role of self-perception, knowledge, and income in explaining consumer financial behavior. *Journal of consumer affairs*, 39(2), 299-313.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an introduction analysis* (2nd ed.). Harper & Row.